

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ У 5-9 КЛАСАХ

(Згідно з Наказом МОН України від 4 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»)

УКРАЇНСЬКА МОВА

<i>Рівень</i>	<i>бали</i>	<i>за когнітивними процесами</i>	<i>за навчальною діяльністю</i>	<i>за рівнем самостійності</i>	<i>за рівнем комунікації та взаємодії</i>	<i>за частотою вияву умінь</i>
Початковий	1	сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; намагається відповідати на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускаючись суттєвих змістових, логічних і мовних помилок	виконує частину простих мовних дій за наданим зразком; списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання	долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю	реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших	виявляє предметні вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки	виконує прості вправи за точним зразком; вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою;	працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій	відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна,	виявляє предметні вміння в окремих випадках

			застосовує правила непослідовно		не завжди реагує по суті	
	3	відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знаходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок	виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов'язаних речень; частково застосовує вивчені орфографічні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми	виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляє лише окремі очевидні помилки	підтримує короткий діалог із запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переважно після спонукання	виявляє предметні вміння в окремих випадках
<i>Середній</i>	4	відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить явно подану інформацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць	виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки	долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії – після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки	включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших, відповідає не завжди повно й по суті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань	виявляє предметні вміння епізодично
	5	застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом	виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв'язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки	працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу	підтримує діалог ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно	виявляє предметні вміння епізодично

	6	застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища	виконує частково пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки	працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль	підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання, висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно	виявляє предметні вміння епізодично
<i>Достатній</i>	7	самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює визначені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком	виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом, застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями	переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи	долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди	виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки	виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації;	самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та	долучається до комунікації, за потреби ініціює її, порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або	виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях

			самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту	здійснює самоперевірку	комунікативного рішення	
	9	аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв'язки; розрізняє факти, судження й аргументи, аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв'язки	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих способів розв'язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст	самостійно виконує типові й окремі, ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках	активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи	виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
Високий	10	узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв'язки між мовними явищами, пояснює функціонування мовних одиниць у рідних контекстах	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв'язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи, створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби	самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою	виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує	виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні,	самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення;	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших;	виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

		мовні явища та порівнює різні способи вираження думки	переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти	аналізує результат і вносить доцільні корективи	розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв'язок	
	12	самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел, виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення	виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв'язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й повно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування	усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності	ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Види навчальних робіт, які оцінюються

1. Аудіювання
2. Діалогічне мовлення
3. Монологічне мовлення (усні переказ і твір)
4. Читання вголос
5. Читання мовчки
6. Письмові роботи (переказ, твір, есе, диктант)

1. Критерії оцінювання аудіювання

1. Перевіряється здатність учня сприймати на слух незнайоме за змістом висловлювання із одного прослуховування:

а) розуміти:

- мету висловлювання;
- фактичний зміст;
- причинно-наслідкові зв'язки;
- тему і основну думку висловлювання;
- виразжально-зображувальні засоби прослуханого твору;

б) давати оцінку прослуханому.

Перевірка аудіювання учнів здійснюється фронтально за одним із варіантів.

Варіант перший: учитель читає один раз незнайомий учням текст, а потім пропонує серію запитань з варіантами відповідей. Школярі повинні мовчки вислухати кожне запитання, варіанти відповідей до нього, вибрати один із варіантів і записати лише його номер поряд із номером запитання: (наприклад, 1.3, де цифра «1» – номер запитання, а цифра «3» – номер обраної відповіді).

Варіант другий: учні одержують видрукувані запитання та варіанти відповідей на них і відзначають галочкою правильний з їхнього погляду варіант.

У п'ятому класі учням пропонуються 6 запитань з чотирма варіантами відповідей, **6-9 класах** – 12 запитань з чотирма варіантами відповідей. Для одержання достовірних результатів тестування кількість варіантів відповідей на тестове завдання не повинна бути меншою від чотирьох. Запитання мають торкатися всіх зазначених вище характеристик висловлювання і розташовуватися в порядку наростання їх складності.

2. Матеріал для контрольного завдання: зв'язне висловлювання (текст) добирається відповідно до вимог програми для кожного класу.

Обсяг тексту (і відповідно тривалість звучання) орієнтовно визначається так:

Клас	Обсяг та час звучання текстів, що належать до	
	художнього стилю	інших стилів

5-й	400-500 слів	4-5 хвилин	300-400 слів	3-4 хвилин
6-й	500-600	5-6	400-500	4-5
7-й	600-700	6-7	500-600	5-6
8-й	700-800	7-8	600-700	6-7
9-й	800-900	8-9	700-800	7-8

3. Одиниця контролю: відповіді учнів на запитання за прослуханим текстом, одержані в результаті виконання тестових завдань.

4.Оцінювання.

Правильна відповідь на кожне із 6 запитань оцінюється двома балами, кожне із 12 запитань оцінюється одним балом. Оцінювання здійснюється з огляду на те, що за цей вид діяльності учень може одержати від 1 балу (за сумлінну роботу, яка ще не дала належного результату) до 12 балів (за бездоганно виконану роботу). У тому разі, коли учень з певних причин не виконав завдання, він має пройти перевірку додатково, щоб одержати відповідний бал.

2. Критерії оцінювання діалогічного мовлення

Усне діалогічне мовлення перевіряється в 5–9 класах.

1. Перевіряються здатність учнів:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що обговорюється;

б) демонструвати вміння:

- складати діалог відповідно до запропонованої ситуації й мети спілкування;
- самостійно досягати комунікативної мети;
- використовувати репліки для стимулювання, підтримання діалогу, формули мовленнєвого етикету;
- дотримуватися теми спілкування;
- додержуватися правил спілкування.;

- дотримуватись норм літературної мови;
 - демонструвати певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, винахідливість тощо);
- в) висловлювати особисту позицію щодо теми, яка обговорюється;
- г) аргументувати висловлені тези, ввічливо спростовувати помилкові висловлювання співрозмовника.

Зазначені характеристики діалогу є основними критеріями при його оцінюванні.

Перевірка рівня сформованості діалогічного мовлення здійснюється таким чином: учитель пропонує двом учням вибрати одну із запропонованих тем чи мовленнєвих ситуацій (теми чи ситуації пропонуються різного рівня складності), обдумати її й обговорити із товаришем перед класом у формі діалогу протягом 3-5 хвилин. Оцінка ставиться кожному з учнів.

2. Матеріал для контрольних завдань добирається з урахуванням тематики соціокультурної змістової лінії чинної програми, рівня підготовки, вікових особливостей та пізнавальних інтересів учнів.

3. Одиниця контролю: діалог, складений двома учнями.

Обсяг діалогу визначається так:

Клас	Орієнтовна кількість реплік для двох учнів
5-й	6-7 реплік
6-й	7-8 реплік
7-й	8-10 реплік
8-й	10-12 реплік
9-й	12-14 реплік

Примітка. Під час оцінювання діалогу необхідно диференціювати репліки на розгорнуті (складаються з двох і більше речень) і нерозгорнуті (виражені одним реченням). Якщо репліки розгорнуті, то їх кількість зменшується. До вказаної кількості не зараховуються слова, що відносяться до мовленнєвого етикету (звертання, привітання, прощання тощо).

4. Оцінювання діалогу.

Критерії оцінювання

Рівень	Бали	Характеристика складених учнями діалогів
Початковий	1	В учня виникають значні труднощі у підтриманні діалогу. Здебільшого він відповідає на запитання лише «так» чи «ні» або аналогічними уривчастими реченнями стверджувального чи заперечного характеру.
	2	Учень відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам досягти комунікативної мети не може.
	3	Учень бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним лише частково.
Середній	4	Учень бере участь у діалозі з нескладної за змістом теми, в основному досягає мети спілкування, проте репліки його недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином ситуацію спілкування, не відзначаються послідовністю, доказовістю; трапляється чимало помилок у доборі слів, побудові речень, їх інтонуванні тощо.
	5	Учень бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, додержує елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте допускає відхилення від теми, мовлення його характеризується стереотипністю, недостатньою різноманітністю і потребує істотної корекції тощо.

	6	Учень успішно досягає комунікативної мети в діалозі з нескладної теми, його репліки загалом є змістовними, відповідають основним правилам поведінки у розмові, нормам етикету, проте їм не вистачає самостійності суджень, їх аргументації, новизни, лаконізму в досягненні комунікативної мети, наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.
Достатній	7	Діалогічне мовлення учня за своїм змістом спрямовується на розв'язання певної проблеми, загалом є змістовним, набирає деяких рис невимушеності; з'являються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення, правила спілкування в цілому дотримуються, але ще є істотні недоліки (за 4-ма критеріями): невисокий рівень самостійності й аргументованості суджень, можуть траплятися відхилення від теми, помилки в мовному оформленні реплік тощо.
	8	Учень загалом вправно бере участь у діалозі за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження і певною мірою аргументує їх з допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з'являються елементи оцінних характеристик, узагальнень, що базуються на використанні прислів'їв і приказок, проте допускаються певні недоліки за кількома критеріями (3-ма).
	9	Учні самостійно складають діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності і культури мовлення (чітко висловлюють думки, виявляють вміння сформулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, здебільшого виявляють толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), але в діалозі є певні недоліки за 2-ма

		критеріями, наприклад: нечітко виражається особиста позиція співбесідників, аргументація не відзначається оригінальністю тощо.
Високий	10	Учні складають діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, вміння формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляють готовність уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; додержуються правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу звичайно відповідає нормам, проте за одним з критеріїв можливі певні недоліки.
	11	Учні складають діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самі визначають проблему для обговорення), переконливо й оригінально аргументують свою позицію, зіставляють різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявляють повагу до думки іншого; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідає нормам.
	12	Учні складають глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми(або ж самі визначають проблему для обговорення), демонструючи вміння уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; здатні змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; додержуються правил поведінки і мовленнєвого етикету в розмові.

Мовне оформлення оцінюють орієнтовно, спираючись на досвід учителя і не підраховуючи помилок (зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

Примітка. Під **мовним оформленням** діалогу, тексту слід розуміти наявність/ відсутність порушень лексичних, фразеологічних, граматичних (морфологічних, синтаксичних) стилістичних, орфоепічних, акцентологічних, інтонаційних норм української літературної мови, а також соціальних норм українського мовленнєвого етикету.

3. Критерії оцінювання монологічного мовлення (усні переказ і твір)

1. Перевіряється здатність учня/учениці:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (усно);

б) демонструвати вміння:

- будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод з кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);

- урахувати мету спілкування, адресата мовлення;

- розкривати тему висловлювання;

- виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;

- викладати матеріал логічно, послідовно;

- використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;

- додержувати єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

- трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
- створювати оригінальний текст певного стилю;
- аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;
- викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

2. Організація контролю здійснюється за одним з двох варіантів.

Усі учні/учениці виконують роботу самостійно.

3. Перевірка здатності *говорити* (усно переказувати чи створювати текст) здійснюється індивідуально: учитель пропонує певне завдання (переказати зміст матеріалу докладно, стисло, вибірково; самостійно створити висловлювання на відповідну тему) і дає учневі/ учениці час на підготовку.

Оцінювання усного переказу/твору

За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку – за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід учителя і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

4. Критерії оцінювання вголос

Контрольна перевірка читання вголос здійснюється в 5–9 класах

1. Перевіряються здатність учня/учениці:

- а) демонструвати певний рівень розуміння прочитаного;
- б) виявляти вміння читати із достатньою швидкістю, плавно, з гарною дикцією, відповідно до орфоепічних та інтонаційних норм;
- в) виражати за допомогою темпу, тембру, гучності читання особливості змісту, стилю тексту, авторський задум;
- г) пристосовувати читання до особливостей слухачів (ступеня підготовки, зацікавленості певною темою тощо).

2. Перевірка вміння читати вголос здійснюється індивідуально: учитель дає учневі/учениці текст, опрацьований на попередніх уроках, деякий час на підготовку і пропонує прочитати цей текст перед класом.

3. Матеріал для контрольного завдання: знайомий учневі/учениці текст, дібраний відповідно до вимог програми для кожного класу; текст добирається з таким розрахунком, щоб час його озвучення (за нормативною швидкістю) окремим/ою учнем/ученицею дорівнював 1–2 хвилинам (для читання слід пропонувати невеликі тексти зазначених у програмі стилів, типів і жанрів мовлення, відносно завершені уривки творів або порівняно великий текст, розділений на частини, які читаються кількома учнями/ученицями послідовно).

4. Одиниця контролю: озвучений учнем/ученицею текст (швидкість читання у звичайному для усного мовлення темпі – 80–120 слів за хвилину).

Критерії оцінювання

Рівень	Бали	Характеристика читання
Початковий	1	Учень/учениця читає, не зв'язуючи слова між собою інтонаційно, не відділяючи одне речення від іншого, припускається значної кількості помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання в кілька разів нижча за норми.
	2	Учень/учениця читає, відриваючи окремі слова одне від одного, не завжди відділяє одне речення від іншого; припускається помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання складає орієнтовно третину від норми.
	3	Читання характеризується певним рівнем зв'язності, який проте ще недостатній, як і темп, що наближається до

		половини норми. Допускається ще велика кількість помилок різного характеру.
Середній	4	Учень/учениця читає, зі швидкістю, що дещо перевищує половину норми, поділяючи текст на речення, але припускається значної кількості помилок в інтонуванні речень різних типів; у поділі речень на смислові частини, неправильно ставить логічний наголос; припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	5	Учень/учениця читає зі швидкістю, що наближається до норми, в основному правильно інтонуючи кінець речення, але припускається помилок у поділі речень на смислові частини, логічному наголошуванні слів, а також в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	6	Учень/учениця читає зі швидкістю, що відповідає нормі, правильно інтонуючи кінець речення, логічно наголошуючи слова, але робить окремі помилки в поділі речень на смислові частини та в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.

Достатній	7	Учень/учениця читає зі швидкістю в межах норми, у цілому плавно, правильно інтонуючи речення певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу), роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки в цілому логічно правильний, але цей поділ не пристосований до особливостей слухацької аудиторії; емоційне забарвлення тексту в читанні відсутнє; є орфоепічні помилки.
	8	Учень/учениця читає швидко, плавно, досить правильно інтонуючи речення певних синтаксичних структур, роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки логічно правильний, але не завжди пристосований до особливостей слухацької аудиторії; темп, тембр, гучність читання не пов'язані з певним комунікативним завданням; емоційне забарвлення тексту наявне, але воно не виявляє авторського задуму; є орфоепічні помилки.
	9	Учень/учениця читає швидко, плавно, правильно інтонуючи речення різної синтаксичної будови; поділ речення на смислові відрізки та логічне наголошування слів правильні, але в окремих випадках темп, тембр, гучність читання не пов'язані з відповідним комунікативним завданням; емоційне забарвлення

		недостатньо виявляє авторський задум; можуть бути орфоепічні помилки.
Високий	10	Учень/учениця читає виразно, з гарною дикцією; інтонація (поділ речень на смислові частини, логічне наголошування слів, мелодика речень різної синтаксичної будови), емоційне забарвлення, тембр, темп, гучність читання відтворюють авторський задум, стильові характеристики тексту, але в читанні можуть бути окремі недоліки(наприклад, недостатньо враховано комунікативне завдання, особливості слухацької аудиторії), незначні орфоепічні огріхи.
	11	Читання учня/учениці цілком відповідає усім зазначеним вище критеріям (глибоке проникнення у зміст прочитаного, бездоганне дотримання орфоепічних, інтонаційних норм, виразна передача авторського задуму, стильових характеристик тексту, врахування комунікативного завдання, особливостей слухацької аудиторії).
	12	Учень/учениця читає винятково виразно, з гарною дикцією; глибоко й тонко відтворюючи емоційне забарвлення, авторський задум, стильові характеристики тексту; вміло виконує комунікативне завдання, визначене вчителем або самостійно.

5. Критерії оцінювання читання мовчки

1. Перевіряються здатність учня/учениці читати новий для них текст із належною швидкістю, розуміти й запам'ятовувати після одного прочитування: фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки, тему і основну думку, виразально-зображувальні засоби прочитаного твору; давати оцінку прочитаному.

2. Перевірка вміння читати мовчки здійснюється фронтально за одним із варіантів.

Учні/учениці читають незнайомий текст від початку до кінця, а відтак відповідають на запитання вчителя за змістом прочитаного. Учні/учениці повинні вислухати кожне запитання, варіанти відповідей на нього, вибрати один з них і записати лише його номер поряд із номером запитання.

У 5 класі учням/ученицям пропонують 6 запитань за текстом з чотирма варіантами відповідей.

Запитання повинні торкатися фактичного змісту тексту, його причинно-наслідкових зв'язків, окремих мовних особливостей (переносне значення слова, виразальні засоби мови тощо), відображених у тексті образів (якщо є), висловлення оцінки прочитаного.

3. Матеріал для контрольного завдання: невідомі учням/ученицям тексти різних стилів, типів жанрів мовлення, що включають монологічне та діалогічне мовлення (відповідно до вимог програми для кожного класу). Текст добирається таким чином, щоб учні, які мають порівняно високу швидкість читання, витрачали на нього не менше 1 – 2 хвилини часу і були завантажені роботою.

Обсяг текстів для контрольного читання мовчки

Клас	Обсяг тексту для читання мовчки	
	художнього стилю	інших стилів
5-й	360–450 слів	300–360 слів
6-й	450–540 слів	360–420 слів
7-й	540–630 слів	420–480 слів.
8-й	630–720 слів	480–540 слів
9-й	720–810 слів	540–600 слів

Одиниця контролю: відповіді учнів/учениць на запитання тестового характеру, складені за текстом, що запропонований для читання, та швидкість читання.

Оцінювання читання мовчки

Оцінювання читання мовчки здійснюється за допомогою тестової перевірки: правильна відповідь на кожне із 6 запитань оцінюється двома балами. Якщо учень/учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він/вона має пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

5. Критерії оцінювання письмових робіт

Переказ / переказ із творчим завданням

Матеріалом для переказу (усного/письмового) можуть бути: текст, що читається вчителем, або попередньо опрацьований текст; самостійно прочитаний матеріал з газети, журналу, епізод кінофільму чи телепередачі, розповідь іншої людини про певні події, народні звичаї тощо. Якщо пишеться переказ із творчим завданням, учням/ученицям пропонується, окрім того, також **завдання, що передбачає написання творчої роботи, обов'язково пов'язаної із змістом переказу.**

Обсяг тексту для переказу

Клас	Кількість слів	Обсяг творчого завдання
5-й	100-150	0,3 – 0,5 с.
6-й	150-200	
7-й	200-250	0,5 – 0,75 с.
8-й	250-300	
9-й	300-350	0,75 – 1,0 с.

Обсяг тексту для стислого чи вибіркового переказу має бути у 1,5–2 рази більшим за обсяг тексту для докладного переказу. Якщо для контрольної роботи використовуються інші джерела, то матеріал добирається так, щоб обсяг переказу міг бути в межах запропонованих для певного класу норм.

Тривалість звучання усного переказу – 3– 5 хвилин.

Оцінювання

За письмове мовлення виставляють одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, ураховуючи їх співвідношення.

Критерії оцінювання мовного та змістового оформлення переказу, твору, есе

Рівень	Бали	Характеристика змісту виконаної роботи	Грамотність	
			орфогра-фічних і пунктуа-ційних	лексич-них, грама-тичних і стиліс-тичних
Початковий	1	Учень будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.	15-16 і більше	9-10
	2	Учень будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.	13-14	
	3	За обсягом робота складає менше половини від норми; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.	11-12	
Середній	4	Усне чи письмове висловлювання за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується уже певною завершеністю, зв'язністю; проте є недоліки за рядом показників(до семи), наприклад: характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий (у разі переказу – не використано авторську лексику).	9-10	7-8

	5	За обсягом робота наближається до норми, у цілому є завершеною, тема значною мірою розкрита, але трапляються недоліки за низкою показників(до шести): роботі властива поверховість висвітлення теми, основна думка не проглядається, бракує єдності стилю та ін.	7-8	
	6	За обсягом висловлювання сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але робота характеризується недоліками за кількома показниками (до п'яти): помітний її репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.	5-6	
Достатній	7	Учень самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст (у разі переказу – з урахуванням виду переказу), вдало добираються лексичні засоби (у разі переказу – використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), але в роботі є недоліки (до чотирьох), наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується тощо.	4	5-6
	8	Учень самостійно будує достатньо повне (у разі переказу – з урахуванням виду переказу), осмислене, самостійно і в цілому вдало написане висловлювання, проте трапляються ще недоліки за певними показниками(до трьох).	3	
	9	Учень самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст (у разі переказу – з урахуванням виду переказу); розкриває тему, висловлює основну думку (у разі переказу – авторську позицію); вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу – використовує авторські засоби виразності, образності мовлення); однак	1+1 (негруба)	

		припускається окремих недоліків (за двома показниками): здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації тощо.		
Високий	10	Учень самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу – з урахуванням виду переказу) текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему; (у разі переказу – зіставляє свою позицію з авторською), робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності тексту; але за одним з критеріїв допущено недолік.	1	3
	11	Учень самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу – з урахуванням виду переказу) текст, ураховує комунікативне завдання; висловлює власну думку, зіставляє її з думками своїх однокласників (у разі переказу – враховує авторську позицію), вміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота в цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.	1 (негруба)	2

	12	Учень самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використання тієї чи іншої інформації для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.	–	1
--	----	--	---	---

Твір

Матеріалом для письмового твору можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору.

Одиниця контролю: письмове висловлювання учнів.

Обсяг письмового твору, складеного учнем, орієнтовно визначається так:

Клас	Кількість сторінок
5-й	0,5-1,0
6-й	1,0-1,5
7-й	1,5-2,0
8-й	2,0-2,5
9-й	2,5-3,0
10-й	3,0-3,5
11-й	3,0-3,5

Оцінювання

За твір виставляють одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, ураховуючи їх співвідношення.

Есе

1. Перевіряється здатність, вміння й навички самостійної творчої писемної діяльності, ознакою якої є особистісний характер сприймання проблеми та її осмислення, володіння літературним та літературознавчим матеріалом, знання текстів літературних творів, вміння аналізувати тематику й проблематику, ідейну спрямованість, художні засоби виразності, вміння співвідносити події і сенс твору з реальним життям, робити життєві висновки.

Для підсумкового оцінювання пропонується написання формального есе

2. Види есе: вільне і формальне

Вільне	Формальне
<i>Ознаки:</i> невеликий обсяг (7-10 речень); довільна форма і стиль викладу зі збереженням структурованості тексту (вступ, основна частина, висновок); наявність позиції автора.	<i>Ознаки:</i> обсяг 120-200 слів логічна організація структури: наявність відповідних компонентів (тези, аргументи, приклади, оцінювальні судження, висновки); грунтовність викладу; наявність позиції автора.

3. Вимоги до формального есе та його структура:

- Обсяг – 1 – 2 сторінки тексту (120-200 слів).
- Есе повинно сприйматися як цілісний твір, ідея якого зрозуміла й чітка.
- Кожен абзац есе розкриває одну думку.
- Необхідно писати стисло і ясно. Есе не повинно містити нічого зайвого, має нести лише інформацію, необхідну для розкриття ідеї есе, власної позиції автора.

- Есе має відрізнятися чіткою композиційною побудовою, бути логічним за структурою. В есе, як і в будь-якому творі, повинна простежуватися внутрішня логіка, що визначається, з одного боку, авторським підходом до обговорюваного питання, а з іншого – самим питанням. Необхідно уникати різких стрибків від однієї ідеї до іншої, думка має розкриватися послідовно.
- Есе повинно засвідчити, що його автор знає й осмислено застосовує теоретичні поняття, терміни, узагальнення, ідеї.
- Есе має містити переконливе аргументування порушеної проблеми.

Структура есе

Есе складається з таких частин – вступ, основна частина, висновок.

Вступ – обґрунтування вибору теми есе.

Основна частина – теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання. Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій.

Висновок – узагальнення й аргументовані висновки до теми тощо. Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині.

Мовне оформлення перевірки письмових робіт

За письмове мовлення виставляють одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, ураховуючи їх співвідношення.

Оцінюючи письмові роботи (перекази, твори), враховують наявність:

- 1) орфографічних та пунктуаційних помилок, які підраховуються сумарно, без диференціації (перша позиція);
- 2) лексичних, граматичних і стилістичних помилок (друга позиція).

Загальну оцінку за мовне оформлення (МО) виводять таким чином: до бала за орфографію та пунктуацію додають бал, якого заслуговує робота за кількістю лексичних, граматичних і стилістичних помилок, одержана сума ділиться на 2:

МО:	4	5	(7 + 8): 2 = 8 балів
	I+V	Л+Г+С	

Під час виведення **єдиної оцінки за письмову роботу** до кількості балів, набраних за зміст переказу чи твору, додається кількість балів за мовне оформлення і їхня сума ділиться на 2.

При цьому, якщо частка не є цілим числом, вона заокруглюється в бік більшого числа.

Остаточний вигляд запису:

З — 4: 7 балів

МО — 4 – 5: 8 балів (7+8): 2 = 8 балів

Під час проведення уроків навчальних переказів/творів рекомендується на розсуд учителя здійснювати вибірково перевірку певного виду діяльності.

Диктант

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий *диктант*.

1. Перевірці підлягають уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу. Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

2. Для контрольного текстового диктанту використовуються тексти, в яких кожне з опрацьованих протягом семестру правил орфографії та/чи пунктуації були представлені 3–5 прикладами.

Обсяг диктанту по класах:

Клас	Кількість слів в тексті
5-й	90-100
6-й	100-110
7-й	110-120
8-й	120-140
9-й	140-160

Примітка. У визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

Оцінювання

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:

1) на правила, які не включені до шкільної програми;

2) на ще не вивчені правила;

3) у словах з написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилась спеціальна робота;

4) у передачі так званої авторської пунктуації.

- повторювані помилки (помилка у тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою),
- однотипні (помилки на те само правило), але в різних словах вважаються різними помилками;

розрізняють грубі і негрубі помилки; зокрема, до негрубих відносяться такі:

1) у винятках з усіх правил;

2) у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;

3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;

4) у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший;

5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...);

6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;

7) в заміні українських букв російськими;

- п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки;
- орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляються, але не враховуються.

Нормативи оцінювання:

Бал	Кількість
и	помилки
1	15-16 і більше

2	13-14
3	11-12
4	9-10
5	7-8
6	5-6
7	4
8	3
9	1+1 (негруба)
10	1
11	1 (негруба)
12	—

7. Критерії оцінювання творчих проєктів

1. Перевіряється здатність учня:

- обирати мовне явище для дослідження (наприклад, вживання іншомовних слів у молодіжному мовленні, особливості мови реклами, діалектизми у селі тощо);
- формулювати мету й завдання роботи;
- добирати приклади з різних джерел (усних і письмових);
- робити висновки й презентувати результати у вигляді короткого звіту чи міні-презентації.

2. Одиниця контролю: письмова робота (2–3 сторінки) або усний захист дослідження.

3. Оцінювання:

			Грамотність
--	--	--	-------------

Рівень	Бали	Характеристика змісту виконаної роботи	орфографічних і пунктуаційних	лексичних, граматичних і стилістичних
Початковий	1	Тема майже не визначена; робота складається з уривків; власні висновки відсутні.	15-16 і більше	9-10
	2	Тема окреслена частково; наведено 1–2 приклади без аналізу; висновки формальні.	13-14	
	3	Матеріал підібраний уривчасто; аналіз поверховий; висновки неповні або не відповідають матеріалу.	11-12	
Середній	4	Тема розкрита частково; прикладів небагато; аналіз поверховий; власна позиція не простежується.	9-10	7-8
	5	Робота містить приклади й загальний аналіз, проте висновки узагальнені, непереконливі.	7-8	
	6	Матеріал достатній; аналіз є, але містить неточності; висновки прості й поверхові.	5-6	
Достатній	7	Робота логічна, приклади доречні; аналіз правильний; висновки аргументовані, але прості.	4	5-6
	8	Робота структурована; аналіз повний; висновки чіткі, але бракує оригінальності.	3	
	9	Робота майже без недоліків; висновки обґрунтовані, містять особисту оцінку, але ще не глибокі.	1+1 (негруба)	

Високий	10	Дослідження глибоке; аналіз самостійний; висновки аргументовані й логічні, з незначними недоліками.	1	3
	11	Робота цілісна й оригінальна; аналіз переконливий; висновки власні, логічно вибудовані.	1 (негруба)	2
	12	Повноцінне дослідження; матеріал систематизований; аналіз глибокий; висновки аргументовані, оригінальні, з узагальненням.	—	

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

<i>Рівень</i>	<i>бали</i>	<i>за когнітивними процесами</i>	<i>за навчальною діяльністю</i>	<i>за рівнем самостійності</i>	<i>за рівнем комунікації та взаємодії</i>	<i>за частотою вияву умінь</i>
Початковий	1	сприймає окремі відомості про автора, твір, персонажів, події; упізнає окремі елементи змісту художнього тексту; намагається відповідати на прості запитання, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок; літературознавчі поняття майже не розпізнає	виконує частину простих завдань за наданим зразком; називає окремого героя, подію, факт; знаходить у тексті фрагмент лише з допомогою; відтворює уривчасті відомості про прочитане; власне читацьке висловлення фрагментарне	долучається до читання, обговорення й виконання завдань пише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, пояснення та зовнішнього контролю	реагує на запитання про прочитане переважно після спонукання; відповіді короткі й часто не по суті; майже не долучається до обговорення твору та не реагує на читацькі думки інших	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації про зміст твору, автора, героїв; називає окремі події та факти;	виконує прості завдання за точним зразком; установлює окрему	працює лише за значної допомоги вчителя;	відповідає на звернення після спонукання;	виявляє літературні знання й читацькі

		частково розуміє буквально подану інформацію; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові й логічні помилки	відповідність «герой – подія», добирає факт із тексту, відтворює частину сюжету; за опорою висловлює елементарне враження від твору	потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування послідовності дій і корекції більшості відповідей	висловлює окреме враження про героя або подію простими реченнями; у спільному обговоренні переважно пасивний / пасивна	вміння в окремих випадках
	3	відтворює за зразком частину змісту прочитаного; розпізнає головних персонажів і основні події, знаходить окрему явно подану інформацію; за допомогою розпізнає окремі вивчені літературознавчі поняття	за запитаннями стисло переказує окремий епізод; виконує прості завдання до тексту за алгоритмом; знаходить приклад художнього засобу за вказівкою; за опорою висловлює ставлення до героя або події	виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно уточнює лише окремі очевидні неточності	підтримує короткий діалог про прочитане за запитаннями; висловлює просту читацьку думку за опорою, але рідко ініціює обговорення й мало реагує на позиції інших	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках
<i>Середній</i>	4	відтворює основний зміст твору або епізоду; визначає тему на очевидному рівні; називає основних персонажів, події, окремі ознаки жанру; знаходить у тексті відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком./ алгоритмом; переказує основний зміст із можливими пропусками; за планом характеризує героя окремими рисами, розпізнає вивчені художні засоби в типових прикладах	долучається до роботи з допомогою вчителя; частину завдання виконує самостійно, складніші дії – після підказки; потребує допомоги для перевірки повноти й точності відповіді	включається в обговорення з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й аргументовано; формально бере участь у спільному аналізі тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
	5	застосовує основні відомості про твір у знайомій ситуації; визначає тему, окремі ключові події та риси персонажів; розпізнає вивчені жанрові	виконує репродуктивні завдання за алгоритмом; складає простий план, стисло переказує, характеризує персонажа	працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує	підтримує діалог, ініційований іншими, формулює прості запитання й відповіді про твір, висловлює	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично

		ознаки й художні засоби; формулює окремі запитання за змістом	за запропонованою схемою; пояснює окремий учинок героя; висловлює читацьке враження з елементарним обґрунтуванням	самостійно, у разі утруднення звертається по допомогу	власне ставлення, але аргументує його неповно; взаємодіє переважно пасивно	
	6	застосовує знання про зміст, образи, жанр і художні особливості твору в типових ситуаціях; визначає тему та частково основну думку; установлює прості причинно-наслідкові зв'язки між подіями й учинками персонажів; формулює уточнювальні запитання	виконує часткова-пошукові завдання за зразком / алгоритмом; характеризує героя з опорою на текст; пояснює окремі художні засоби та їхню роль; порівнює персонажів за заданими ознаками; створює зв'язне читацьке висловлення й частково аргументує його	працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль	підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді про твір; висловлює власне ставлення, але аргументує його неповно; взаємодіє переважно пасивно	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
<i>Достатній</i>	7	самостійно знаходить у художньому тексті потрібну інформацію; визначає тему, основну думку, ключові епізоди; характеризує образи з опорою на текст; розпізнає жанрові ознаки, композиційні елементи та вивчені художні засоби; формулює запитання за змістом	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом; аналізує епізод, учинок персонажа, окремим образом; установлює зв'язок між художньою деталлю та змістом; створює достатньо змістовне й логічне читацьке висловлення, наводить текстові аргументи	переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм аналізу; контролює основні етапи власної роботи	долучається до обговорення, висловлює власну інтерпретацію, ставить запитання; співпрацює під час парного / групового аналізу, хоча ініціативу виявляє не завжди	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях

<i>Високий</i>	8	зіставляє й порівнює персонажів, епізоди, теми, мотиви або художні засоби за заданою ознакою; розрізняє фактичну та інтерпретаційну інформацію; пояснює зв'язок форми й змісту; перетворює інформацію про твір у план, схему, таблицю, читацьку карту	виконує типові дослідницькі завдання; аналізує образи, конфлікт, композиційні елементи й художні засоби; обґрунтовує судження прикладами з тексту; створює логічне, послідовне, структуроване усне або письмове висловлення про прочитане	самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується текстом, довідковими матеріалами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку	долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює читацькі позиції, аргументує власну; бере активну участь у спільному пошуку інтерпретації	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
	9	зіставляє й порівнює персонажів, епізоди, теми, мотиви або художні засоби за заданою ознакою; розрізняє фактичну та інтерпретаційну інформацію; пояснює зв'язок форми й змісту; перетворює інформацію про твір у план, схему, таблицю, читацьку карту	виконує типові дослідницькі завдання; аналізує образи, конфлікт, композиційні елементи й художні засоби; обґрунтовує судження прикладами з тексту; створює логічне, послідовне, структуроване усне або письмове висловлення про прочитане	самостійно організовує виконання типового завдання, за потреби користується текстом, довідковими матеріалами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку	активно долучається до дискусії та може її ініціювати; аналізує позиції інших читачів, розвиває запропоновані ідеї; порівнює власне розуміння твору з іншими інтерпретаціями та наводить аргументи	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
	10	узагальнює інформацію про твір, творчість письменника та літературні явища з різних джерел; формулює самостійні висновки, установлює зв'язки між тематикою, проблематикою, образами, композицією та художніми засобами;	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає доцільні способи аналізу й пропонує альтернативні інтерпретації; створює змістовні, логічні, аргументовані читацькі висловлення;	самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях	ініціює обговорення, конструктивно реагує на інші інтерпретації; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільний аналіз твору	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

		співвідносить твір із культурним і суспільним контекстом у межах вивченого	використовує доречні літературознавчі поняття й текстові докази			
11		Оцінює інформацію про художній твір і літературне явище з різних джерел за визначеними критеріями; аналізує авторську позицію, художню майстерність, систему образів, проблематику й засоби впливу на читача; порівнює різні інтерпретації та обґрунтовує власну	виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи аналізу та інтерпретації; створює самостійні, переконливі, структуровані аналітичні й творчі висловлення; доречно використовує літературознавчі поняття, цитати / текстові опори та міжтекстові зіставлення в межах вивченого	самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні аналітичні рішення; оцінює результат і вносить доцільні корективи	активно ініціює та підтримує літературну дискусію; оцінює власну позицію й позицію інших, розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв'язок	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
12		самостійно оцінює й інтегрує інформацію про твір, автора та літературно-культурний контекст із різних джерел; виявляє багатозначність художнього тексту, підтекст, символічні й образні зв'язки; формує цілісну аргументовану інтерпретацію та оцінює її переконливість	самостійно оцінює й інтегрує інформацію про твір, автора та літературно-культурний контекст із різних джерел; виявляє багатозначність художнього тексту, підтекст, символічні й образні зв'язки; формує цілісну, аргументовану інтерпретацію та оцінює її переконливість	виконує дослідницькі й творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв'язання нестандартної літературної проблеми та аргументує вибір; самостійно здійснює цілісний аналіз твору або його аспекту; створює оригінальні, доказові аналітичні й творчі висловлення; установлює обґрунтовані	ініціює, планує й спрямовує продуктивну літературну дискусію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; сприяє досягненню спільного розуміння проблеми та надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

				міжтекстові та міжмистецькі зв'язки		
--	--	--	--	-------------------------------------	--	--

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

<i>Рівень</i>	<i>бали</i>	<i>за когнітивними процесами</i>	<i>за навчальною діяльністю</i>	<i>за рівнем самостійності</i>	<i>за рівнем комунікації та взаємодії</i>	<i>за частотою вияву умінь</i>
Початковий	1	сприймає окремі відомості про автора, твір, персонажів, події; упізнає окремі елементи змісту художнього тексту; намагається відповідати на прості запитання, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок, майже не розпізнає вивчених літературознавчих понять	виконує частину простих завдань за наданим зразком; називає окремого героя, подію, факт; знаходить фрагмент у тексті лише з допомогою; відтворює уривчасті відомості про прочитане; власне читацьке висловлення фрагментарне	долучається до читання, обговорення й виконання завдань лише за безпосередньої участі вчителя; погребує постійних підказок, пояснення та зовнішнього контролю	реагує на запитання про прочитане переважно після спонукання; відповіді короткі й часто не по суті; майже не долучається до обговорення твору та не реагує на читацькі думки інших	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації про зміст твору, автора, героїв; називає окремі події та факти; частково розуміє буквально подану інформацію; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові й логічні помилки	виконує прості завдання за точним зразком; установлює окрему відповідність «герой - подія», добирає факт із тексту, відтворює частину сюжету; за опорою висловлює елементарне враження від твору	працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування послідовності дій і корекції більшості відповідей	відповідає на звернення після спонукання; висловлює окреме враження про героя або подію простими реченнями; у спільному обговоренні переважно пасивний / пасивна	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках

	3	відтворює за зразком частину змісту прочитаного; розпізнає головних персонажів і основні події; знаходить окрему явно подану інформацію; за допомогою розпізнає окремі вивчені літературознавчі поняття та найочевидніші відомості про культурну належність твору	за запитаннями стисло переказує окремий епізод; виконує прості завдання до тексту за алгоритмом; знаходить приклад художнього засобу за вказівкою; за опорою висловлює ставлення до героя або події	виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно уточнює лише окремі очевидні неточності	підтримує короткий діалог про прочитане за запитаннями; висловлює просту читацьку думку за опорою, але рідко ініціює обговорення й мало реагує на позиції інших	виявляє літературні знання й читацькі вміння в окремих випадках
Середній	4	відтворює основний зміст твору або епізоду; визначає тему на очевидному рівні; називає основних персонажів, події, окремі ознаки жанру; знаходить у тексті відповіді на прості запитання; відтворює основні відомості про автора в межах вивченого	виконує типові репродуктивні завдання за зразком /алгоритмом; переказує основний зміст із можливими пропусками; за планом характеризує героя окремими рисами, розпізнає вивчені художні засоби в типових прикладах	долучається до роботи з допомогою вчителя; частину завдання виконує самостійно, складніші дії після підказки, потребує допомоги для перевірки повноти й точності відповіді	включається в обговорення з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й аргументовано; формально бере участь у спільному аналізі тексту	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
	5	застосовує основні відомості про твір у знайомій ситуації, визначає тему, окремі ключові події та риси персонажів; розпізнає вивчені жанрові ознаки й художні засоби; формулює окремі запитання; установлює найпростіший зв'язок твору з країною, епохою або культурою автора	виконує репродуктивні завдання за алгоритмом; складає простий план, стисло переказує, характеризує персонажа за запропонованою схемою; пояснює окремий учинок героя;	працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу	підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді про твір; висловлює власне ставлення, але аргументує його неповно; взаємодіє переважно пасивно	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично

			висловлює читацьке враження з елементарним обґрунтуванням			
	6	застосовує знання про зміст, образи, жанр і художні особливості твору в типових ситуаціях; визначає тему та частково ідею / основну думку; установлює прості причинно-наслідкові зв'язки між подіями й учинками персонажів; формулює уточнювальні запитання; пояснює окремі культурні реалії	виконує частково-пошукові завдання за зразком / алгоритмом; характеризує героя з опорою на текст; пояснює окремі художні засоби та їхню роль; порівнює персонажів за заданими ознаками; створює зв'язне читацьке висловлення та частково аргументує його	працює під загальним керівництвом учителя; визначені дії виконує самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль	підтримує обговорення твору, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну читацьку позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно	виявляє літературні знання й читацькі вміння епізодично
<i>Достатній</i>	7	самостійно знаходить у художньому тексті потрібну інформацію; визначає тему, ідею / основну думку, ключові епізоди; характеризує образи з опорою на текст, розпізнає жанрові ознаки, композиційні елементи та художні засоби; пояснює окремі зв'язки твору з культурно-історичним контекстом	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом; аналізує епізод, учинок діяльністю персонажа, окремий образ; установлює зв'язок між художньою деталлю та змістом; створює достатньо змістовне й логічне читацьке висловлення, наводить текстові аргументи	переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм аналізу, контролює основні етапи власної роботи	долучається до обговорення, висловлює власну інтерпретацію, ставить запитання; співпрацює під час парного /структурового аналізу, хоча ініціативу виявляє не завжди	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє й порівнює персонажів, епізоди, теми, мотиви, жанрові особливості або художні засоби за заданою ознакою;	виконує типові дослідницькі завдання; аналізує образи, конфлікт, композиційні елементи й художні	самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується текстом,	долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює читацькі	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях

		розрізняє фактичну та інтерпретаційну інформацію; пояснює зв'язок форми й змісту; порівнює окремі явища різних національних літератур у межах вивченого	засоби; обґрунтовує судження прикладами з тексту, створює логічне, послідовне, структуроване усне або письмове висловлення про прочитане	довідковими матеріалами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку	позиції, аргументує власну; бере активну участь у спільному пошуку інтерпретації	
	9	аналізує художній текст, образи, проблематику, мотиви та авторські способи творення художнього світу; установлює причинно-наслідкові, смислові й образні зв'язки; розрізняє факт, авторську позицію та читацьку інтерпретацію; зіставляє твори / образи різних національних літератур за визначеними аспектами	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих способів аналізу; аргументовано характеризує персонажів і проблематику; пояснює роль художніх засобів; створює цілісне аналітичне або творче висловлення	самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб аналізу, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках	активно долучається до дискусії та може її ініціювати; аналізує позиції інших читачів, розвиває запропоновані ідеї; порівнює власне розуміння твору з іншими інтерпретаціями та наводить аргументи	виявляє літературні знання й читацькі вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію про твір, творчість письменника та літературні явища з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює зв'язки між тематикою, проблематикою, образами, композицією та художніми засобами; співвідносить твір із культурно-історичним контекстом і зіставляє з іншими	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає доцільні способи аналізу й пропонує альтернативні інтерпретації; створює змістовні, логічні, аргументовані читацькі висловлення; доречно використовує літературознавчі поняття й текстові докази	самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях	ініціює обговорення, конструктивно реагує на інші інтерпретації; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами, допомагає організувати спільний аналіз твору	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

		вивченими творами світової літератури				
	11	оцінює інформацію про художній твір, автора й літературне явище з різних джерел за визначеними критеріями; аналізує авторську позицію, художню майстерність, систему образів, проблематику й засоби впливу на читача; порівнює різні інтерпретації та культурні контексти, обґрунтовує власну	виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи аналізу та інтерпретації; створює самостійні, переконливі, структуровані аналітичні й творчі висловлення; доречно використовує літературознавчі поняття, текстові опори, міжтекстові та міжкультурні зіставлення	самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні аналітичні рішення; оцінює результат і вносить доцільні корективи	активно ініціює та підтримує літературну дискусію; оцінює власну позицію й позиції інших, розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв'язок	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	самостійно оцінює й інтегрує інформацію про твір, автора та літературно-культурний контекст із різних джерел; виявляє багатозначність художнього тексту, підтекст, символічні й образні зв'язки; формує цілісну аргументовану інтерпретацію; установлює обґрунтовані зв'язки між творами різних національних літератур і культур	виконує дослідницькі й творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв'язання з нестандартної літературної проблеми та аргументує вибір, самостійно здійснює цілісний аналіз твору або його аспекту; створює оригінальні, доказові аналітичні й творчі висловлення, установлює міжтекстові, міжкультурні та міжмистецькі зв'язки	усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі стратегії аналізу, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальший читацький і навчальний поступ	ініціює, планує й спрямовує продуктивну літературну дискусію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; сприяє досягненню спільного розуміння проблеми та надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє літературні знання й читацькі вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Види навчальних робіт, які оцінюються з української та зарубіжної літератури

1. Письмові/усні твори (перекази)
2. Комплексна контрольна робота
3. Виразне читання напам'ять художніх творів
4. Створення творчих відеороликів, презентацій, проєктів

1. Критерії оцінювання письмових/усних творів (переказів)

Матеріалом для твору можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору; а також пропонувані для окремих учнів допоміжні матеріали (якщо обирається варіант диференційованого підходу до оцінювання).

Обсяг письмового твору, складеного учнем, орієнтовно визначається так:

Клас	Кількість сторінок
5-й	0,5-1,0
6-й	1,0-1,5
7-й	1,5-2,0
8-й	2,0-2,5
9-й	2,5-3,0
10-й	3,0-3,5
11-й	3,0-3,5

Оцінювання мовного оформлення

Рівень	Бали	Грамотність	Характеристика виконання
--------	------	-------------	--------------------------

		орфографічних і пунктуаційних	лексичних, граматичних і стилістичних	
Початковий	1	15-16 і більше	9-10	Учень пише лише окремі речення, які не пов'язані між собою. Використовує дуже мало слів.
	2	13-14		Учень пише окремі частини тексту, але вони погано пов'язані між собою. Словниковий запас і мовлення дуже прості та одноманітні.
	3	11-12		Робота дуже коротка — менше половини потрібного обсягу. Думка не розкрита повністю, текст непослідовний, пропущено важливі частини. Слова й мовні конструкції прості та одноманітні.
Середній	4	9-10	7-8	Робота трохи більша за половину потрібного обсягу. Є початок, основна частина і завершення, але тема розкрита поверхово. Можуть бути порушення послідовності, пропуски важливої інформації, невдалий добір слів.
	5	7-8		Робота майже відповідає потрібному обсягу і загалом завершена. Тему розкрито, але недостатньо глибоко. Основна думка може бути нечіткою, а текст — недостатньо цілісним.
	6	5-6		Робота відповідає потрібному обсягу. Тема розкрита, текст загалом послідовний і зрозумілий. Проте бракує самостійних думок, пояснень та аргументів, іноді слова дібрані невдало.
Достатній	7	4	5-6	Учень самостійно створює досить повний і зв'язний текст, висловлює власні думки. Слова дібрані вдало. Проте є кілька недоліків: може бути відхилення від теми, порушення

				послідовності або недостатнє пояснення основної думки.
	8	3		Учень самостійно створює повний, змістовний і зрозумілий текст. Думки висловлені самостійно та загалом вдало. Є незначні недоліки.
	9	1+1 (негруба)		Учень створює послідовний, повний і логічний текст. Розкриває тему, визначає основну думку, вдало добирає слова. Є лише окремі недоліки, наприклад недостатньо чітко висловлена або обґрунтована власна позиція.
Високий	10	1	3	Учень самостійно створює повний, послідовний текст, добре розкриває тему, висловлює та пояснює власну думку. Використовує багатий словниковий запас, правильно будує речення та дотримується стилю. Є лише один незначний недолік.
	11	1 (негруба)	2	Учень створює повний, логічний і добре побудований текст. Висловлює власну думку, порівнює її з іншими поглядами, наводить переконливі аргументи та приклади з життя. Використовує багатий словниковий запас і різноманітні мовні конструкції.
	12	-	1	Учень створює яскравий, оригінальний і змістовний текст. Уміє розглянути різні погляди, навести переконливі аргументи та застосувати інформацію для розв'язання життєвих ситуацій. Мовлення багате, грамотне й виразне.

2. Критерії оцінювання комплексних контрольних робіт

Для комплексної контрольної роботи з літератури доцільно врахувати знання творів, розуміння змісту, аналіз художнього тексту, уміння аргументувати та висловлювати власну думку, тому вона має містити кілька типів завдань:

1. **Знання тексту** – автор, назва твору, герої, події, цитати.
2. **Розуміння твору** – тема, ідея, проблематика, авторська позиція.

3. **Аналіз** – характеристика героя, аналіз епізоду, художніх засобів, композиції.
4. **Порівняння** – зіставлення героїв, творів, проблем.
5. **Власне висловлення** – особиста думка учня, її пояснення та аргументація.

Критерії оцінювання

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень виконує лише окремі завдання. Виявляє дуже поверхові знання творів. Відповіді часто неправильні або відсутні.
	2	Учень знає окремі факти про твори та їхніх авторів, але плутається в подіях, героях і поняттях. Виконує лише прості завдання з допомогою.
	3	Учень відтворює окремі відомості про твори, авторів і героїв. Розуміє зміст лише частково. Відповіді неповні, є багато помилок.
Середній	4	Учень загалом знає зміст вивчених творів, може назвати основних героїв, події та деякі художні особливості. Виконує прості завдання, але допускає помилки.
	5	Учень розуміє основний зміст творів, правильно визначає героїв, події та окремі проблеми. Може дати просту відповідь на запитання, але недостатньо її пояснює.
	6	Учень демонструє достатнє знання змісту творів. Уміє визначити тему, основну думку, проблематику, охарактеризувати героя. Відповіді загалом правильні, але не завжди достатньо аргументовані.
Достатній	7	Учень добре знає зміст творів, розуміє вчинки та характери героїв. Уміє визначати тему, ідею та проблеми твору. Виконує завдання самостійно, але допускає окремі неточності.
	8	Учень правильно й достатньо повно виконує завдання. Уміє аналізувати образи героїв, пояснювати їхні вчинки, визначати художні засоби та їхню роль. Власні відповіді переважно обґрунтовані.

	9	Учень добре аналізує художній твір, розуміє його тему, ідею та проблематику. Уміє порівнювати героїв і твори, знаходити спільне та відмінне, підтверджувати свої думки прикладами з тексту.
Високий	10	Учень демонструє глибоке знання творів та їхніх художніх особливостей. Самостійно аналізує образи, проблеми й авторську позицію, використовує приклади з тексту. Відповіді логічні та аргументовані.
	11	Учень глибоко розуміє зміст і художню своєрідність творів. Уміє самостійно аналізувати, порівнювати та оцінювати образи, події й проблеми. Переконаливо аргументує власні думки, доречно використовує цитати або приклади з тексту.
	12	Учень демонструє ґрунтовне й глибоке знання творів. Самостійно та творчо аналізує художній текст, пояснює авторський задум, оцінює вчинки героїв, порівнює різні твори та висловлює власну аргументовану позицію. Відповіді точні, логічні, змістовні й переконливі.

3. Критерії оцінювання виразного читання напам'ять художніх творів

Виразне читання напам'ять

1. Відтворення емоційної насиченості твору (внутрішнє «бачення», робота творчої уяви читця – особливо поетичного тексту).
2. Розуміння ідейно-художнього смислу, а не лише фактичного змісту тексту.
3. Вміння висловити своє особисте ставлення, передати зміст і настрій слухачам.

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень монотонно читає напам'ять лише окремі фрази художнього тексту.
	2	Учень невиразно читає напам'ять невеличкий фрагмент рекомендованого для вивчення твору.
	3	Учень читає напам'ять недостатній обсягом уривок твору зі значною кількістю фактичних мовленнєвих помилок. за
Середній	4	При читанні напам'ять твору учень допускає значну кількість помилок різного характеру
	5	Учень читає вивчений напам'ять твір зі значними змістовими неточностями, порушенням правил техніки мовлення.

	6	Учень читає напам'ять художній твір з окремими орфоепічними та змістовими огріхами.
Достатній	7	При читанні напам'ять твору учень правильно, чітко передає зміст твору, але виконує його невиразно, монотонно.
	8	Вивчений напам'ять твір учень читає з окремими декламаційними огріхами.
	9	Учень виразно читає напам'ять вивчений твір, але час від часу допускає змістові неточності.
Високий	10	Учень виразно, без помилок та неточностей, декламує твір напам'ять.
	11	Вивчений напам'ять твір учень декламує, виявляючи індивідуальне розуміння тексту, своє ставлення до прочитаного.
	12	Читання напам'ять твору учнем відзначається високим рівнем артистизму, мовленнєвої вправності. Учень виявляє особисте ставлення до прочитаного, може сформулювати і висловити своє «надзавдання» (мету) читання твору.

4. Критерії оцінювання творчих відеороликів, презентацій, проєктів

Рівень	Бали	Грамотність		Характеристика виконання
		орфографічних і пунктуаційних	лексичних, граматичних і стилістичних	
Початковий	1	15-16 і більше	9-10	Учень назвав лише тему проєкту чи тему дослідження. Робота не виконана. Презентація містить лише один титульний слайд без змісту.
	2	13-14		Проєкт має реферативний характер. Текст скопійовано з інтернету без змін. Учень не орієнтується в матеріалі дослідження. Презентація оформлена хаотично.
	3	11-12		Матеріал частково відповідає темі зарубіжної літератури. Відсутня логіка викладу. Слайди перевантажені текстом. Учень просто читає з екрана чи папірця.
Середній	4	9-10	7-8	Тему розкрито поверхнево. Дослідження текстових джерел практично відсутнє. Презентація має слабкий дизайн. Оформлення виконано за готовим шаблоном без авторських елементів.

	5	7-8		Робота містить базовий опис сюжету чи біографії письменника. Висновки мають вигляд простих загальновідомих фактів. Слайди містять ілюстрації, які мало пов'язані з текстом виступу.
	6	5-6		Проект має чітку структуру, але виконаний без самостійного аналізу. Учень відповідає лише на прості закриті запитання за темою дослідження. Допущено мовні помилки.
Достатній	7	4	5-6	Тему дослідження розкрито повністю. Учень самостійно дібрав цитати з літературного твору для аргументації. Презентація структурована. Текст на слайдах легко читається.
	8	3		Проект демонструє вміння аналізувати художній текст, порівнювати героїв чи проблематику. Презентація оформлена в єдиному стилі. Дотримано балансу тексту та візуальних елементів.
	9	1+1 (негруба)		Дослідницька робота містить власні обґрунтовані висновки. Захист проекту проходить упевнено. Учень вільно володіє літературознавчими термінами та відповідає на запитання аудиторії.
Високий	10	1	3	Робота має яскравий дослідницький характер і творчий підхід. Проведено глибокий аналіз першоджерел. Презентація має високу якість дизайну, використовуються інфографіка чи схеми.
	11	1 (негруба)	2	Матеріал проекту інтегрує знання з інших предметів (історія, мистецтво). Висновки мають практичну або теоретичну цінність. Учень демонструє високу культуру мовлення та ораторську майстерність
	12	-	1	Робота відзначається абсолютною оригінальністю ідеї, новаторським підходом до розкриття теми літературного твору. Презентація бездоганна технічно та естетично. Учень веде наукову дискусію під час захисту.

